

Vergaderjaar 2025–2026

23 432

De situatie in het Midden-Oosten

Nr. 718

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING EN VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 31 maart 2026

Met deze brief informeert het kabinet uw Kamer over de stand van zaken inzake medische evacuaties van kinderen uit Gaza, zoals door uw Kamer verzocht tijdens de Regeling van Werkzaamheden van 10 februari 2026. In het bijzonder verwijzen wij uw Kamer naar de beantwoording van de schriftelijke inbreng van de Tweede Kamer d.d. 16 februari 2026, die gelijktijdig met deze brief aan uw Kamer wordt aangeboden (Kamerstuk 23 432, nr. 717).

Humanitaire en medische situatie in Gaza

De gezondheidssituatie in Gaza is ten opzichte van vorig jaar verder verslechterd. Volgens de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) is het gezondheidssysteem grotendeels verwoest. Specialistische zorg, zoals oncologie, is vrijwel niet beschikbaar.

De Israëlische autoriteiten hebben sinds het gewapend conflict in het Midden-Oosten de grenzen grotendeels gesloten en medische evacuaties van personen uit Gaza vinden vrijwel niet plaats. Hierdoor wachten nog altijd ongeveer 18.500 mensen op medische evacuatie volgens de WHO, waaronder ongeveer 4.000 kinderen. Organisaties zoals WHO en Artsen zonder Grenzen waarschuwen dat patiënten overlijden terwijl zij wachten op toestemming of transport.

Geleerde lessen naar aanleiding van evacuatie 29 oktober 2025

Op 29 oktober jl. zijn vijf kinderen met hun begeleiders via het Uniemechanisme voor Civiele Bescherming (UCPM) uit Gaza geëvacueerd voor medische behandeling in Nederland. De medische evacuatie vanuit Gaza is met dank aan de ondersteunende organisaties zoals de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) en het Emergency Response Coordination Centre (ERCC) van de EU goed verlopen. Het Nationaal Crisiscentrum (NCC)

heeft, in nauwe samenwerking met onder andere de ministeries van Buitenlandse Zaken en Volksgezondheid, Welzijn en Sport zorg gedragen voor deze operatie. De matching van de zorgvraag en het Nederlandse zorgaanbod is op goede wijze verlopen via Landelijk Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding (LCPS). De Uitvoeringsorganisatie Huisvesting Evacuees (UHE) heeft de begeleiders gehuisvest. Tegelijkertijd ontbrak er op het moment dat de patiënten en begeleiders in Nederland waren één centrale regievoerder. Gemeenten en de UHE liepen aan tegen onduidelijke (proces)afspraken en rolverdeling vanuit het Rijk. Alle betrokken departementen hebben zich bij de evacuatie in oktober 2025 ingespannen buiten de gebruikelijke departementale modaliteiten. Bij deze evacuatie is ervoor gekozen dat er maximaal twee begeleiders, waarvan maximaal één meereizend volwassene, zijn toegestaan. Het gaat hier om kwetsbare patiënten en begeleiders die niet alleen specialistische zorg nodig hebben, maar ook langdurige (mentale) begeleiding, opvang en scholing. Met deze ondersteuning zijn structurele verplichtingen met financiële consequenties gemoeid.

Bij besluitvorming over evacuatie is realisme op zijn plaats: deze groep kan van het recht gebruik maken asiel aan te vragen vanwege de onmogelijkheid om op dit moment terug te keren naar Gaza. Een deel van de gezinnen heeft inmiddels een asielaanvraag ingediend. Er zal langjarig voorzien moeten worden in medische zorg, opvang, huisvesting bij gemeenten, voorzieningen en benodigde financiering. Hierdoor kan een incidentele humanitaire maatregel feitelijk uitgroeien tot een langdurige verplichting.

Nederland neemt binnen VN- en EU-verband deel aan afspraken over de opvang van vluchtelingen en ontheemden en heeft een asielsysteem met duidelijke regels over wie recht heeft op bescherming omdat er wereldwijd miljoenen mensen in schrijnende omstandigheden verkeren. Het maken van uitzonderingen buiten de bestaande kaders – bijvoorbeeld voor specifieke groepen – brengt het risico van precedentwerking met zich mee.

Complexe medische hulp voor de meest kwetsbare patiënten

Het kabinet hoort de oproep van de WHO, hulporganisaties en landen in de regio om opnieuw een aantal patiënten met specialistische zorgbehoefte op te vangen en te behandelen. Op dit moment zijn er echter vrijwel geen evacuaties mogelijk vanwege de grenssluitingen. Het kabinet zal de komende tijd benutten om te bezien in hoeverre het stappen kan nemen om de medische capaciteit in Gaza en de regio versterken, en onderzoekt welwillend, zoals ook in de breed aangenomen motie Dobbe¹ is verwoord, onder welke voorwaarden een evacuatie naar Nederland mogelijk kan worden gemaakt.

Voor 7 oktober 2023 werden veel patiënten vanuit Gaza in Oost-Jeruzalem behandeld. Dit blijft van belang. Oproepen hiertoe hebben niet geleid tot het heropenen van deze mogelijkheid. Vanuit Nederland gaan we onderzoeken hoe we met gelijkgezinde landen kunnen optrekken om deze oproep kracht bij te zetten.

Kortom, het vraagt om realisme (langetermijnverplichting), uitlegbaarheid (alle dilemma's gewogen), uitvoerbaarheid (één regievoerder met

¹ Kamerstuk 21 501-02, nr. 3304

doorzettingsmacht) en om zorgzaamheid (richting patiënten en families). Vanuit deze principes wil het kabinet welwillend blijven kijken naar inzet voor verbetering van de zorg in de regio en medische evacuaties.

De Minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
S.W. Sjoerdsma

De Minister van Buitenlandse Zaken,
T.B.W. Berendsen